

Svar på remiss: Vistelseförbud på offentlig plats och vissa andra platser

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Tjänsteskrivelsen utgör Haninge kommuns remissvar.

Sammanfattning av ärendet

Haninge kommun är remissinstans på ett förslag om vistelseförbud på allmän plats och vissa andra platser. Lagförslaget syftar till att stärka bekämpningen av brott och brottslig verksamhet som utövas av kriminella nätverk i det offentliga rummet.

Remissförslaget bedöms ha goda intentioner, dock har ett antal utmaningar identifierats med förslaget. Bland annat bedöms ett utfärdat vistelseförbud möjligt att kringgå, exempelvis genom kontakt genom sociala medier. Vidare anføres att lagförslaget kan vara svårt att tillämpa och leda till intressekonflikter, då vistelseförbudet endast får meddelas om intresset av förbudet väger tyngre än den enskildes intresse av att få vistas inom området.

Ärendet

Haninge kommun är remissinstans på förslaget om vistelseförbud på allmän plats och vissa andra platser. Förslaget syftar till att stärka bekämpningen av brott och brottslig verksamhet som utövas av kriminella nätverk i det offentliga rummet. Promemorian bedömer att antalet ärenden om vistelseförbud högst skulle uppgå till ett hundratal årligen. Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft 2024-07-01. Remissvaret ska vara Justitiedepartementet tillhanda senast 2023-10-20.

Haninge kommun har hösten 2022 varit remissinstans på ett liknande lagförslag, med förslag på vistelseförbud för barn. Kommunstyrelsen har yttrat sig över den remissen vid sitt sammanträde 2023-10-24 (§ 183).

Förvaltningens synpunkter och förslag

Kommunstyrelseförvaltningen har berett ärendet i samråd med social- och äldreförvaltningen.

Sammantaget bedöms remissförslaget ha goda intentioner, dock har ett antal utmaningar identifierats.

Förvaltningarna bedömer att det är sannolikt att personer själva söker sig till kriminalitet och att det därmed är möjligt att kringgå utfärdat vistelseförbud. Detta gör att de då har möjlighet att möta upp de som rekryterar på en annan plats, som inte omfattas av ett eventuellt vistelseförbud. Vidare kan organiserad brottslighet även styras från utlandet, institutioner eller genom sociala medier, vilket inte omfattas av möjligheten att utfärda vistelseförbud enligt den föreslagna lagstiftningen.

Vidare bedöms att vistelseförbud, mot bakgrund av lagförslagets 2 kap. 1 §, riskerar att tillämpas väl sent. Detta då det enbart får meddelas om brott eller brottslig verksamhet har sin bakgrund i eller är ägnat att framkalla en konflikt mellan grupper av personer där risk för att skjutvapen, sprängämne eller annat liknande kan komma till användning eller utövas i organiserad form och är ägnat att skada tryggheten hos allmänheten.

Av promemorian framgår att vistelseförbudet får meddelas endast om intresset av ett sådant förbud väger tyngre än den enskildes intresse av att få vistas inom området. Detta bedöms kunna leda till svårigheter och möjliga intressekonflikter i bedömningen. Exempel kan vara om en person, som är föremål för vistelseförbud, behöver hämta ett yngre syskon på förskola eller skola eller om en viss funktion, som exempelvis ett visst områdes enda vårdcentral eller mataffär, ligger i ett område som omfattas av vistelseförbudet.

Slutligen kan det redan i nuläget finnas utmaningar för socialtjänsten att få kontakt med barn eller deras familjer till följd av rädsla och okunskap om myndigheten. Målgrupper i utsatta områden har som regel låg tilltro till att kunna få hjälp och stöd från socialtjänsten. Vidare genomförs desinformationskampanjer som är en bidragande faktor till låg tilltro till socialtjänsten. Införandet av ett vistelseförbud bedöms kunna medföra en förstärkt känsla och upplevelse av att socialtjänsten inte bidrar med hjälp eller stöd. Vidare bedöms förslaget att rikta vistelseförbud mot barn kunna innebära en ökad känsla av utanförskap och stigmatisering.

Ekonomiska konsekvenser

Av promemorian framgår att vissa myndigheter kan få ökade kostnader till följd av förslaget, dock anges inte kommunerna eller socialtjänstens verksamhet.

Polisen har i förslaget en central roll inför och under ett beslutat vistelseförbud. I delar ska detta ske genom samverkan mellan polisen och socialtjänsten. Förvaltningen ser därmed en risk för ökat behov av resurser inom socialtjänstens verksamhet, om än i begränsad omfattning.

Underlag för beslut

- Ärendets tjänsteskrivelse Svar på remiss: Vistelseförbud på allmän plats och vissa andra platser 2023-08-23
- Protokollsutdrag 2022-10-24 § 183 Remiss av författningsförslag i promemorian Vistelseförbud för barn
- Svar på remiss av författningsförslag i promemorian Vistelseförbud för barn 2022-10-24 § 183

Beslutet skickas till:

Justitiedepartementet

Socialnämnden

Magnus Gyllestad
Kommundirektör

Annica Lempke
Avdelningdirektör